

مهارت‌های مطالعه و عملکرد تحصیلی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

حسن صابری^۱، علی حیدری^۲، مرضیه محمدپور^۳، حمیدرضا خلخالی^۴، سیما مسعودی^{۵*}

تاریخ دریافت ۱۴۰۱/۰۹/۰۶ تاریخ پذیرش ۱۴۰۲/۰۳/۲۰

چکیده

پیش‌زمینه و هدف: مهارت‌های مطالعه از عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی دانشجویان است و عملکرد آن‌ها در دوران تحصیل با موفقیت شغلی آینده آن‌ها ارتباط دارد. این مطالعه باهدف بررسی مهارت‌های مطالعه و عملکرد تحصیلی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه و عوامل مؤثر بر آن‌ها انجام شد. **مواد و روش کار:** در این مطالعه مقطعی ۲۶۷ دانشجوی رشته پزشکی شرکت کردند که با نمونه‌برداری تصادفی چندمرحله‌ای انتخاب شده بودند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه مهارت‌های مطالعه استفاده شد. دانشجویان بر اساس معدلشان، به دو گروه با عملکرد تحصیلی «متوسط و خوب» و «ضعیف» طبقه‌بندی شدند. میانگین و انحراف معیار نمرات مهارت‌های مطالعه و همچنین نسبت دانشجویان با مهارت‌های مطالعه خوب، متوسط و ضعیف برآورد شد. عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی با تحلیل رگرسیون لجستیک تعیین شدند.

یافته‌ها: در این مطالعه، ۵۱ درصد از دانشجویان عملکرد تحصیلی «متوسط و خوب» داشته و مهارت مطالعه ۷۱/۵ درصد آن‌ها متوسط بود. دانشجویان بیشترین نمرات را در مهارت‌های «سازمان‌دهی اطلاعات»، «مدیریت زمان» و «تمرکز و حافظه» و کمترین نمرات را در مهارت‌های «انگیزش و نگرش» و «نگارش» کسب کردند. مهارت‌های مطالعه با جنسیت، تحصیلات پدر، مقطع تحصیلی و سن رابطه داشت. عملکرد تحصیلی با دختر بودن ($OR = 2/79$ ، $95\%CI: 1/56-4/97$)، متأهل بودن ($OR = 1/22-17/98$ ، $95\%CI: 1/22-17/98$)، مدیریت زمان ($OR = 1/16$ ، $95\%CI: 1/05-1/29$)، و آمادگی امتحان ($OR = 1/12$ ، $95\%CI: 1/01-1/24$) رابطه داشت.

بحث و نتیجه‌گیری: عملکرد تحصیلی و مهارت‌های مطالعه دانشجویان پزشکی در سطح متوسطی قرار دارد. لازم است بهبود مهارت‌های مطالعه و شناسایی دیگر عوامل مؤثر عملکرد تحصیلی مورد توجه مسئولین دانشگاه‌ها قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: عملکرد تحصیلی، دانشجویان پزشکی، مهارت‌های مطالعه، ارومیه

مجله مطالعات علوم پزشکی، دوره سی و چهارم، شماره دوم، ص ۶۸-۷۹، اردیبهشت ۱۴۰۲

آدرس مکانب: ارومیه کیلومتر ۱۱ جاده نازلو، پردیس دانشگاه علوم پزشکی ارومیه؛ دانشکده پزشکی، تلفن: ۰۴۴۳۲۷۵۲۳۷۲

Email: masudi.s@umsu.ac.ir

مقدمه

تغذیه، کاهش باروری، کاهش میرایی کودکان، فقر و غیره نشان داده شده است (۱-۳). در این بین، آموزش و پرورش و به‌ویژه دانشگاه‌ها نقش اساسی در آموزش و توسعه سرمایه‌های انسانی دارند، به‌طوری‌که امروزه داشتن تحصیلات دانشگاهی از عوامل مهم تعیین‌کننده فرصت پیشرفت و زندگی بهتر از طریق افزایش شانس فرد برای اشتغال در بازار کار و داشتن مشاغل بهتر است.

یکی از عوامل اساسی توسعه، آموزش است. برای رسیدن به توسعه پایدار کشورها نیازمند سرمایه‌گذاری‌های اساسی روی نیروی انسانی از طریق آموزش هستند. نقش و اهمیت آموزش روی جنبه‌های مختلف از جمله رشد و توسعه اقتصادی، شاخص‌های توسعه انسانی، کارآفرینی، بهره‌وری، درآمد، فناوری، کشاورزی، بهبود در جنبه‌های مختلف سلامتی از جمله امید به زندگی، بهبود

^۱ استادیار، گروه فیزیک پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران

^۲ دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران

^۳ کارشناس ارشد آمار زیستی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران

^۴ استاد، مرکز تحقیقات ایمنی بیمار، پژوهشکده تحقیقات بالینی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران

^۵ استادیار، مرکز تحقیقات نفرولولژی و پیوند کلیه، پژوهشکده تحقیقات بالینی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران (نویسنده مسئول)

و مهارت‌های مطالعه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ارومیه و عوامل مؤثر بر آن‌ها انجام شد.

مواد و روش کار

این مطالعه مقطعی بر روی دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه انجام شد. حجم نمونه مطالعه با توجه به نتایج مطالعه دیدارلو و همکاران (۱۴) با در نظر گرفتن فراوانی نسبت دانشجویان با مهارت مطالعه خوب در حدود ۱۲ درصد، اطمینان ۹۵ درصد و دقت نمونه‌گیری ۰/۰۵ حجم نمونه ۱۶۹ نفر به دست آمد که با در نظر گرفتن اثر طرح ۱/۵ و ۱۰ درصد عدم پاسخ‌دهی به مطالعه، حجم نمونه نهایی ۲۸۳ نفر برآورد شد. انتخاب نمونه با روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای انجام شد. دانشجویان به چهار طبقه علوم پایه، فیزیوپاتولوژی، اکسترن و اینترن تقسیم شدند. در هر طبقه، هر ورودی به‌عنوان یک خوشه (به‌طور متوسط ۶۰ نفر) در نظر گرفته شد. با توجه به این‌که تعداد دانشجویان در طبقات مختلف متفاوت بود تعداد نمونه در هر طبقه متناسب با سهم آن طبقه از دانشجویان در نظر گرفته شد و تعداد خوشه‌های انتخابی از هر طبقه مشخص شد و سپس دانشجویان به‌صورت تصادفی از خوشه‌های هر طبقه انتخاب و جهت شرکت در مطالعه دعوت شدند. در نهایت ۲۶۷ دانشجو در مطالعه شرکت کردند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه اندازه‌گیری مهارت‌های مطالعه خلخالی و همکاران استفاده شد، که روایی محتوایی آن با روش‌های استاندارد مبتنی بر قضاوت متخصصین قبلاً ارزیابی شده و ضریب آلفای کرونباخ برای پایایی آن ۹۳ درصد به دست آمده بود (۱۶). این پرسشنامه از دو بخش تشکیل شده، که بخش اول مربوط به اطلاعات عمومی دانشجویان است و بخش دوم به ارزیابی مهارت‌های مطالعه در ۸ بعد «ارزیابی مدیریت زمان»، «تمرکز و حافظه»، «استفاده از وسایل کمک‌آموزشی و یادداشت‌برداری»، «فن‌های آمادگی برای امتحان»، «سازمان‌دهی و پردازش اطلاعات»، «انگیزه و نگرش»، «خواندن و انتخاب ایده اصلی» و «مهارت نگارش» می‌پردازد، که هر بعد دارای ۶ سؤال و در مجموع دارای ۴۸ سؤال است. (برای سهولت بیان در متن از عبارات‌های مدیریت زمان، تمرکز و حافظه، یادداشت‌برداری، آمادگی امتحان، سازمان‌دهی اطلاعات، انگیزش و نگرش، خواندن و نگارش استفاده شده است). گزینه‌های پاسخ هر سؤال به‌صورت طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای (هرگز، بندرت، بعضی اوقات، بیشتر اوقات، همیشه) است، که از ۱ تا ۵ امتیاز داده می‌شود. دامنه نمرات هر حیطه بین ۳۰-۶ و دامنه امتیازات کل پرسشنامه بین ۲۴۰-۴۸ است و نمرات بالاتر نشان‌دهنده مهارت‌های خوب مطالعه است.

در بازار کار رقابتی فعلی حتی در بین افراد با تحصیلات دانشگاهی، موفقیت افراد در گرو کیفیت و عملکرد آن‌ها در دوران تحصیل است. یک نشانگر مهم کیفیت تحصیل، پیشرفت تحصیلی است. پیشرفت تحصیلی که مترادف با عملکرد تحصیلی استفاده می‌شود، نتیجه یادگیری دانشجویان در یک کوریکولوم آموزشی (۴) و بیانگر نتایج عملکردی است که نشان می‌دهد فرد تا چه اندازه توانسته اهداف اختصاصی که محور فعالیت‌های محیط‌های آموزشی، به‌ویژه دانشگاه است را محقق کند (۵). عملکرد یا پیشرفت تحصیلی پیش‌بینی کننده تأمین شغل، پیشرفت شغلی، پذیرش تغییرات، سازگاری با شرایط جدید و ایجاد اعتمادبه‌نفس در افراد است. مطالعات نشان داده که عوامل متعددی از جمله شرایط و ویژگی‌های فردی، مهارت‌های مطالعه، محیط خانه و خانواده، عوامل مربوط به محیط آموزشی از جمله عوامل مربوط به مدرسين در عملکرد تحصیلی دانشجویان تأثیر دارد (۶، ۷).

مهارت‌های مطالعه به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی دانشجویان (۸) فعالیت‌های متنوعی از جمله مدیریت زمان، تعیین اهداف مناسب، انتخاب محیط مطالعه مناسب، استفاده از روش‌های مناسب یادداشت‌برداری، تمرکز، انتخاب ایده‌های اصلی، خودآزمایی، سازمان‌دهی و مدیریت اضطراب را در بر می‌گیرد (۹). مطالعات نشان داده‌اند که نداشتن مهارت‌های خوب مطالعه یک مشکل مهم دانشجویان دانشگاه‌ها است. در دو مطالعه انجام‌شده در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، تنها حدود ۱۱٪ دانشجویان مهارت‌های مطالعه خوب را داشتند (۱۰، ۱۱). در مطالعه‌های دیگر نسبت دانشجویان با مهارت‌های مطالعه مطلوب در دانشگاه‌های علوم پزشکی رفسنجان، همدان و ارومیه به ترتیب ۸/۶، ۱۳/۴ و ۱۲ درصد بود و بیشتر دانشجویان سطح متوسطی از مهارت‌های مطالعه را داشتند (۱۲-۱۴). به هر حال نتایج برخی از مطالعات حاکی از آن است که در برخی از دانشگاه‌ها نسبت دانشجویان با سطح مهارت‌های مطالعه‌ای خوب بیشتر است. برای مثال ۳۱ درصد دانشجویان کارشناسی بهداشت در یزد و ۴۵ درصد دانشجویان علوم پزشکی بیرجند از مهارت‌های مطالعه‌ای خوب برخوردار بوده‌اند (۱۵، ۱۶).

با توجه به محدود بودن دوره تحصیل دانشجویان در دانشگاه‌ها، به‌منظور بررسی وضعیت پیشرفت تحصیلی دانشجویان و برنامه‌ریزی برای اقدامات مؤثر جهت رسیدن به سطح مطلوب آموزشی و افزایش کیفیت تحصیلی آن‌ها، لازم است مطالعات دوره‌ای برای بررسی وضعیت عملکرد تحصیلی دانشجویان و همچنین مهارت‌های مطالعه آن‌ها و سایر عوامل مؤثر بر این مهم در دانشگاه‌ها انجام گیرد. به همین منظور مطالعه حاضر برای بررسی وضعیت عملکرد تحصیلی

طبقات با طبقه مجاور آن‌ها وجود نداشت، دوطبقه با هم ادغام شدند (مانند سطح تحصیلات که طبقه والدین بی‌سواد با والدین با سطح تحصیلات ابتدایی تا دیپلم ادغام شد، طبقه دانشجویان با معدل ۱۷ و بیشتر با طبقه دانشجویان با معدل ۱۶/۹۹-۱۵ ادغام شد و طبقه دانشجویان علوم پایه با فیزیوپاتولوژی و دانشجویان مقطع اکسترنی و اینترنی با هم ادغام شدند). مقایسه میانگین نمرات مهارت‌های مطالعه برحسب ویژگی‌های جمعیت شناختی دانشجویان با آزمون تی استودنت انجام شد. برای بررسی تک متغیره ارتباط ویژگی‌های عمومی دانشجویان با مهارت‌های مطالعه و ارتباط مهارت‌های مطالعه با عملکرد تحصیلی از آزمون مجذور کای استفاده شد و عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی با تحلیل رگرسیون لجستیک رو به عقب (backward) و با در نظر گرفتن مقدار R^2 Nagelkerke و نتیجه آزمون هاسمر لمی شایع تعیین شد. سطح معنی‌داری برای کلیه آزمون‌ها کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد و کلیه تحلیل‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰ انجام شد.

یافته‌ها

از ۲۶۷ دانشجوی شرکت‌کننده در مطالعه ۵۲/۲ درصد دختر بودند. میانگین سنی دانشجویان $22/5 \pm 2/5$ سال بود و ۵۰/۲ درصد از آن‌ها در خوابگاه‌ها سکونت داشته، ۷/۶ درصد آن‌ها متأهل و ۵۴/۷ درصد در مقطع علوم پایه و فیزیوپاتولوژی تحصیل می‌کردند (جدول شماره ۱).

پس از تصویب مطالعه در سال ۱۳۹۷ در کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی ارومیه (با کد IR.UMSU.REC.1397.185) و در شورای پژوهشی دانشگاه، برای جمع‌آوری اطلاعات با انجام هماهنگی‌های لازم با معاونت آموزشی دانشگاه و دانشکده، به کلاس‌های درس منتخب مراجعه و با توضیح مطالعه و اهداف آن برای دانشجویان، از آن‌ها دعوت شد در مطالعه شرکت کنند. فرم پرسشنامه مطالعه توسط دانشجویان تکمیل شد و اطلاعات مربوط به نمرات معدل دانشجویان از آموزش دانشکده اخذ شد. به دلیل عدم ذکر شماره دانشجویی، بازیابی معدل ۱۱ نفر از دانشجویان آن‌ها امکان‌پذیر نشد، و در تحلیل‌های مربوط به ارتباط عملکرد تحصیلی با مهارت‌های مطالعه در نظر گرفته نشدند.

در تحلیل داده‌ها، برای توصیف ویژگی‌های کمی و کیفی به ترتیب از میانگین و انحراف معیار و فراوانی نسبی استفاده شد. برای هر فرد مجموع نمرات هر بعد و نمره کلی مهارت محاسبه شده و سپس به سه گروه ضعیف (نمره کمتر از ۱۵ برای هر یک از ابعاد و نمره کل کمتر از ۱۲۰)، متوسط (نمره ۱۵-۲۲/۵ برای هر یک از ابعاد و نمره کل ۱۲۰-۱۷۹) و خوب (نمره بیشتر از ۲۲/۵ برای هر یک از ابعاد و نمره کل بیشتر از ۱۸۰) تقسیم شدند. از نظر عملکرد تحصیلی دانشجویان به دو گروه با «عملکرد تحصیلی متوسط و خوب» (معدل ۱۵ و بیشتر) و عملکرد «ضعیف» (معدل کمتر از ۱۵) تقسیم شدند. در خصوص متغیرهایی که فراوانی دانشجویان در برخی از طبقات کم بود و/یا تفاوت آماری معنی‌داری بین نمرات این

جدول (۱): توزیع ویژگی‌های عمومی و تحصیلی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

نام متغیر	تعداد	درصد
جنسیت		
مرد	۱۲۴	۴۶/۸
زن	۱۴۱	۵۳/۲
سن		
۲۲ سال و کمتر	۱۴۸	۵۶/۳
۲۳ سال و بیشتر	۱۱۵	۴۳/۷
وضعیت تأهل		
مجرد	۲۴۲	۹۲/۴
متأهل	۲۰	۷/۶
نوع شغل پدر		
شغل دولتی	۱۱۵	۴۳/۹
شغل غیردولتی	۷۷	۲۹/۴
بازنشسته	۷۰	۲۶/۷
وضعیت شغلی مادر		
شاغل	۱۰۱	۳۹/۸
خانه‌دار	۱۵۳	۶۰/۲
تحصیلات پدر		
بی‌سواد	۱۴	۵/۳
کمتر از دیپلم و دیپلم	۵۶	۲۱/۳
دانشگاهی	۱۹۳	۷۳/۴

نام متغیر	تعداد	درصد
بی سواد	۳۱	۱۱/۷
کمتر از دیپلم و دیپلم	۹۱	۳۴/۵
دانشگاهی	۱۴۲	۵۳/۸
تعداد افراد خانواده	۱۹۱	۷۳/۵
۲-۴ نفر	۶۹	۲۶/۵
بیش از ۴ نفر	۱۳	۵/۲
معدل دیپلم	۲۳۳	۹۴/۸
۱۸ و بیشتر	۱۳۳	۵۰/۲
محل سکونت	۱۳۲	۴۹/۸
خوابگاه	۱۱۱	۴۱/۶
علوم پایه	۳۵	۱۳/۱
فیزیوپاتولوژی	۷۰	۲۶/۲
اکسترن	۵۱	۱۹/۱
اینترن		

ابعاد «سازمان‌دهی اطلاعات»، «مدیریت زمان» و «تمرکز و حافظه» و کمترین آن مربوط به ابعاد «انگیزش و نگرش» و «مهارت نگارش» بود. در تمامی ابعاد و همچنین در کل، نمرات متوسط بیشترین فراوانی نسبی را داشتند. بالاترین فراوانی نسبی برای سطح مهارت خوب در ابعاد «مدیریت زمان»، «سازمان‌دهی اطلاعات» و «تمرکز و حافظه» و «یادداشت‌برداری» مشاهده شد. (جدول شماره ۲).

میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان $14/95 \pm 1/5$ و حداقل و حداکثر معدل مشاهده شده $9/86$ و $18/52$ بود. از دانشجویان مورد بررسی ۱۲۶ نفر (۴۹/۲ درصد) معدل کمتر از ۱۵ (عملکرد تحصیلی ضعیف) و ۱۳۰ نفر (۵۰/۸ درصد) معدل ۱۵ و بالاتر (عملکرد تحصیلی متوسط و خوب) داشتند. میانگین و انحراف معیار نمره کل مهارت‌های مطالعه $25/3 \pm 164/3$ بود. در بین ابعاد مختلف، بالاترین میانگین نمرات مربوط به

جدول (۲): درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار نمرات مهارت‌های مطالعه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

ابعاد مهارت مطالعه	ضعیف*	متوسط*	خوب*	میانگین و انحراف معیار
مدیریت زمان	۱۷ (۶/۴)	۱۳۴ (۵۰/۲)	۱۱۶ (۴۳/۴)	$21/7 \pm 4/0$
تمرکز و حافظه	۷ (۲/۶)	۱۵۵ (۵۸/۱)	۱۰۵ (۳۹/۳)	$21/4 \pm 3/3$
یادداشت‌برداری	۱۶ (۶/۰)	۱۴۹ (۵۵/۸)	۱۰۲ (۳۸/۲)	$21/0 \pm 4/2$
آمادگی امتحان	۱۶ (۶/۰)	۱۷۵ (۶۵/۵)	۷۶ (۲۸/۵)	$20/4 \pm 3/7$
سازمان‌دهی اطلاعات	۷ (۲/۶)	۱۴۷ (۵۵/۱)	۱۱۳ (۴۲/۳)	$22/1 \pm 3/5$
انگیزش و نگرش	۵۳ (۱۹/۹)	۱۶۴ (۶۱/۴)	۵۰ (۱۸/۷)	$18/4 \pm 4/6$
مهارت خواندن	۲۰ (۷/۵)	۱۷۳ (۶۴/۸)	۷۴ (۲۷/۷)	$20/2 \pm 3/8$
مهارت نگارش	۳۰ (۱۱/۲)	۱۸۰ (۶۷/۴)	۵۷ (۲۱/۳)	$19/2 \pm 4/1$
مهارت کل	۱۲ (۴/۵)	۱۹۱ (۷۱/۵)	۶۴ (۲۴/۰)	$164/3 \pm 25/3$

*دامنه مقادیر نمرات برای زیرمقیاس‌های مهارت‌های مطالعه برای طبقه ضعیف: نمره کمتر از ۱۵؛ طبقه متوسط: نمره ۱۵-۲۲/۵؛ طبقه خوب: نمره بیشتر از ۲۲/۵ و برای نمره کل مهارت‌های مطالعه برای طبقه ضعیف: نمره کمتر از ۱۲۰؛ طبقه متوسط: نمره ۱۲۰-۱۷۹؛ طبقه خوب: نمره بیشتر از ۱۸۰ بود.

«آمادگی برای امتحان»، «خواندن» و «نگارش» دانشجویانی که پدران آن‌ها تحصیلات دانشگاهی داشتند، به‌طور معنی‌داری بیشتر از دانشجویانی بود که پدران آن‌ها بی‌سواد بوده یا تحصیلات پایین‌تری داشتند. میانگین نمرات همه ابعاد مهارت‌های مطالعه دانشجویان مقطع علوم بالینی به‌جز مهارت «یادداشت‌برداری» به‌طور معنی‌داری بیشتر از دانشجویان مقطع علوم پایه و فیزیوتراپولوژی بود. (جدول شماره ۳).

میانگین نمره مهارت کل دانشجویان برحسب جنسیت، سن، تحصیلات پدر و سطح مقطع تحصیلی با هم تفاوت معنی‌داری داشت. میانگین نمرات دختران در مهارت‌های «مدیریت زمان»، «یادداشت‌برداری» و «نگارش» به‌طور معنی‌داری بیشتر از پسران بود. میانگین نمرات دانشجویان ۲۳ ساله و بیشتر در ابعاد مربوط به «تمرکز و حافظه»، «آمادگی امتحان»، «انگیزش و نگرش» و مهارت «خواندن» به‌طور معنی‌داری بیشتر از دانشجویان جوان‌تر بود. همچنین میانگین نمرات ابعاد «مدیریت زمان»، «یادداشت‌برداری»،

جدول (۳): توزیع نمرات ابعاد مختلف مهارت‌های مطالعه برحسب ویژگی‌های جمعیت‌شناختی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی

ارومیه									
متغیر	مدیریت زمان m±SD*	تمرکز و حافظه m±SD	یادداشت‌برداری m±SD	آمادگی امتحان m±SD	سازمان‌دهی اطلاعات m±SD	انگیزش و نگرش m±SD	مهارت خواندن m±SD	مهارت نگارش m±SD	مهارت کلی m±SD
جنسیت									
مرد	۲۰/۴±۸/۵	۲۱/۳±۰/۴	۲۰/۴±۲/۵	۲۰/۳±۵/۹	۲۰/۳±۱/۶	۱۸/۴±۱/۸	۱۹/۴±۸/۰	۱۸/۴±۴/۵	۱۶۰/۲۷±۹/۱
زن	۲۲/۳±۴/۳	۲۱/۳±۸/۳	۲۱/۳±۷/۹	۲۰/۳±۴/۶	۲۲/۳±۲/۵	۱۸/۴±۶/۵	۲۰/۳±۵/۷	۱۹/۳±۸/۵	۱۶۷/۲۳±۴/۴
مقدار p	<۰/۰۰۱	۰/۰۵۴	۰/۰۰۴	۰/۷۹۵	۰/۸۳۶	۰/۳۶۶	۰/۱۸۱	۰/۰۰۴	۰/۰۳۹
سن									
≤۲۲ سال	۲۱/۴±۷/۰	۲۰/۳±۹/۳	۲۰/۴±۹/۱	۲۰/۳±۰/۶	۲۱/۳±۸/۴	۱۷/۴±۶/۴	۱۹/۳±۷/۸	۱۹/۳±۰/۸	۱۶۱/۲۴±۶/۰
۲۳ و بیشتر	۲۲/۳±۷/۹	۲۲/۳±۰/۲	۲۱/۴±۱/۴	۲۱/۳±۱/۸	۲۲/۳±۵/۶	۱۹/۴±۳/۵	۲۰/۳±۸/۷	۱۹/۴±۵/۳	۱۶۷/۲۶±۸/۰
مقدار p	۰/۹۷۵	۰/۰۰۶	۰/۶۶۷	۰/۰۱۹	۰/۱۱۶	۰/۰۰۷	۰/۰۱۹	۰/۳۱۵	۰/۰۴۴
تحصیلات پدر									
بی‌سواد، کمتر از دیپلم و دیپلم	۲۰/۴±۷/۰	۲۰/۳±۹/۴	۲۰/۳±۰/۸	۱۹/۴±۶/۳	۲۱/۳±۳/۷	۱۷/۴±۵/۷	۱۹/۴±۲/۱	۱۸/۴±۱/۳	۱۵۷/۲۶±۴/۸
دانشگاهی	۲۲/۳±۱/۹	۲۱/۳±۶/۳	۲۱/۴±۴/۳	۲۰/۳±۸/۵	۲۲/۳±۴/۴	۱۸/۴±۸/۶	۲۰/۳±۵/۷	۱۹/۳±۶/۹	۱۶۷/۲۴±۲/۳
مقدار p	۰/۰۰۸	۰/۱۷۸	۰/۰۱۴	۰/۰۲۷	۰/۰۱۹	۰/۰۶۲	۰/۰۱۳	۰/۰۱۲	۰/۰۰۸
تحصیلات مادر									
بی‌سواد، کمتر از دیپلم و دیپلم	۲۱/۴±۶/۴	۲۱/۳±۲/۱	۲۰/۳±۸/۴	۲۰/۴±۲/۰	۲۲/۳±۰/۶	۱۸/۴±۲/۷	۱۹/۴±۸/۰	۱۸/۴±۷/۴	۱۶۲/۲۷±۵/۰
دانشگاهی	۲۱/۳±۸/۶	۲۱/۳±۵/۵	۲۱/۴±۲/۲	۲۰/۳±۶/۶	۲۲/۳±۳/۴	۱۸/۴±۶/۶	۲۰/۳±۵/۷	۱۹/۳±۶/۷	۱۶۶/۲۳±۲/۹
مقدار p	۰/۶۵۶	۰/۴۹۰	۰/۴۲۳	۰/۴۰۲	۰/۴۸۹	۰/۴۵۱	۰/۱۴۳	۰/۰۶۳	۰/۲۴۲
محل اسکان									
خوابگاه	۲۱/۴±۶/۲	۲۰/۳±۹/۵	۲۱/۴±۱/۲	۲۰/۳±۸/۸	۲۱/۳±۹/۸	۱۸/۵±۰/۲	۱۹/۴±۹/۰	۱۹/۴±۱/۳	۱۶۲/۲۷±۸/۳
منزل شخصی	۲۱/۳±۸/۸	۲۱/۳±۹/۱	۲۰/۴±۹/۴	۲۰/۳±۶/۷	۲۲/۳±۴/۲	۱۸/۴±۸/۰	۲۰/۳±۴/۶	۱۹/۳±۳/۹	۱۶۶/۲۳±۱/۲
مقدار p	۰/۷۱۷	۰/۰۲۲	۰/۶۹۷	۰/۴۵۷	۰/۲۱۳	۰/۱۸۰	۰/۲۶۰	۰/۷۰۴	۰/۲۹۴
علوم پایه	۲۱/۴±۱/۱	۲۰/۳±۷/۴	۲۰/۴±۷/۰	۱۹/۳±۶/۴	۲۱/۳±۶/۴	۱۷/۴±۳/۴	۱۹/۳±۵/۶	۱۸/۳±۷/۶	۱۵۹/۲۳±۰/۳

مهارت کلی m±SD	مهارت نگارش m±SD	مهارت خواندن m±SD	انگیزش و نگرش m±SD	سازمان‌دهی اطلاعات m±SD	آمادگی امتحان m±SD	یادداشت‌برداری m±SD	تمرکز و حافظه m±SD	مدیریت زمان m±SD*	متغیر	مقطع
۱۷۰/۲۶±۷/۲	۱۹/۴±۸/۳	۲۱/۳±۰/۹	۱۹/۴±۷/۶	۲۲/۳±۷/۵	۲۱/۳±۵/۹	۲۱/۴±۳/۵	۲۲/۳±۳/۰	۲۲/۳±۴/۷	بالینی	مقطع
<۰/۰۰۱	۰/۰۲۳	۰/۰۰۱	<۰/۰۰۱	۰/۰۰۹	<۰/۰۰۱	۰/۲۰۹	<۰/۰۰۱	۰/۰۰۶	مقدار p	تحصیلی**

*m±SD: انحراف معیار±میانگین؛ مقادیر p گزارش شده برای مقایسه بین گروه‌ها بر اساس نتایج آزمون تی استودنت است.

**مقطع تحصیلی علوم پایه شامل دانشجویان علوم پایه و فیزیوپاتولوژی و مقطع تحصیلی بالینی شامل دانشجویان اکسترن و اینترن است.

ابعاد ذکر شده نسبت بیشتری از دانشجویان با سطح مهارت خوب، عملکرد تحصیلی متوسط و خوب داشته و در مقابل نسبت بیشتری از دانشجویان با مهارت ضعیف عملکرد تحصیلی ضعیف داشتند (جدول شماره ۴).

بررسی رابطه عملکرد تحصیلی با مهارت‌های مطالعه نشان داد که عملکرد تحصیلی دانشجویان با ابعاد «مدیریت زمان»، «تمرکز و حافظه»، «آمادگی برای امتحان»، «انگیزش و نگرش»، «خواندن» و مهارت کلی مطالعه رابطه آماری معنی‌داری داشت، به طوری که در

جدول (۴): ارتباط مهارت‌های مطالعه با عملکرد تحصیلی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

مقدار p*	عملکرد تحصیلی		سطح مهارت	نوع مهارت
	متوسط و خوب (درصد) تعداد	ضعیف (درصد) تعداد		
<۰/۰۰۱	۱ (۷/۱)	۱۳ (۹۲/۹)	ضعیف	مدیریت زمان
	۵۶ (۴۳/۱)	۷۴ (۵۶/۹)	متوسط	
	۷۳ (۶۵/۲)	۳۹ (۳۴/۸)	خوب	
۰/۰۳۲	۱ (۱۶/۷)	۵ (۸۳/۳)	ضعیف	تمرکز و حافظه
	۶۹ (۴۶/۳)	۸۰ (۵۳/۷)	متوسط	
	۶۰ (۵۹/۴)	۴۱ (۴۹/۶)	خوب	
۰/۳۹۲	۶ (۴۰/۰)	۹ (۶۰/۰)	ضعیف	یادداشت‌برداری
	۶۹ (۴۸/۶)	۷۳ (۵۱/۴)	متوسط	
	۵۵ (۵۵/۶)	۴۴ (۴۴/۴)	خوب	
۰/۰۰۴	۳ (۲۰/۰)	۱۲ (۸۰/۰)	ضعیف	آمادگی برای امتحان
	۸۱ (۴۷/۹)	۸۸ (۵۲/۱)	متوسط	
	۴۶ (۶۳/۹)	۲۶ (۳۶/۱)	خوب	
۰/۴۲۲	۳ (۵۰/۰)	۳ (۵۰/۰)	ضعیف	سازمان‌دهی اطلاعات
	۶۷ (۴۷/۲)	۷۵ (۵۲/۸)	متوسط	
	۶۰ (۵۵/۶)	۴۸ (۴۴/۴)	خوب	
۰/۰۱	۲۰ (۳۹/۲)	۳۱ (۶۰/۸)	ضعیف	انگیزش و نگرش
	۷۷ (۴۹/۰)	۸۰ (۵۱/۰)	متوسط	
	۳۳ (۶۸/۸)	۱۵ (۳۱/۲)	خوب	
۰/۰۰۳	۴ (۲۱/۱)	۱۵ (۷۸/۹)	ضعیف	مهارت خواندن
	۸۲ (۴۸/۸)	۸۶ (۵۱/۲)	متوسط	
	۴۴ (۶۳/۸)	۲۵ (۳۶/۲)	خوب	
۰/۲۷۱	۱۱ (۳۷/۹)	۱۸ (۶۲/۱)	ضعیف	مهارت نوشتن
	۸۸ (۵۱/۲)	۸۴ (۴۸/۸)	متوسط	

نوع مهارت	سطح مهارت	عملکرد تحصیلی		مقدار p
		ضعیف (درصد) تعداد	متوسط و خوب (درصد) تعداد	
مهارت کلی	خوب	۲۴ (۴۳/۶)	۳۱ (۵۶/۲)	۰/۰۰۴
	ضعیف	۹ (۷۵/۰)	۳ (۲۵/۰)	
	متوسط	۹۷ (۵۳/۰)	۸۶ (۴۷/۰)	
	خوب	۲۰ (۳۲/۸)	۴۱ (۶۷/۲)	

* مقادیر p گزارش شده برای مقایسه بین گروه‌ها بر اساس نتایج آزمون مجذور کای است.

دانشجویان با تحلیل چند متغیره نشان داد که از بین متغیرهای مورد بررسی جنسیت، متأهل بودن و مدیریت زمان، آمادگی برای امتحان با عملکرد تحصیلی آن‌ها رابطه آماری معنی‌دار داشت، به طوری که شانس داشتن عملکرد تحصیلی متوسط و خوب در دانشجویان دختر، ۲/۷۹ برابر دانشجویان پسر و در دانشجویان متأهل ۴/۶۹ برابر دانشجویان مجرد بود. افزایش یک نمره در نمره مدیریت زمان و آمادگی برای امتحان، شانس داشتن عملکرد تحصیلی متوسط و خوب را به ترتیب ۱۶ و ۱۲ درصد افزایش می‌داد (جدول شماره ۵).

بررسی رابطه عملکرد تحصیلی با ویژگی‌های جنسیت، سن، وضعیت تأهل، مقطع تحصیلی، محل سکونت، تحصیلات والدین و شغل پدر نشان داد که از بین این عوامل تنها متغیرهای جنسیت، تحصیلات مادر و وضعیت تأهل دانشجویان با عملکرد تحصیلی آن‌ها رابطه داشت، به طوری که دانشجویان دختر، دانشجویان متأهل و دانشجویان دارای مادران با تحصیلات دانشگاهی، عملکرد تحصیلی بهتری را داشتند (سطوح معنی‌داری به ترتیب < 0.001 ، < 0.030 و 0.035) (نتایج به صورت جدول نشان داده نشده است). بررسی ارتباط بین ابعاد مهارت‌های مطالعه با عملکرد تحصیلی

جدول (۵): تحلیل چند متغیره ارتباط بین عملکرد تحصیلی دانشجویان با مهارت‌های مطالعه و ویژگی‌های عمومی

نام متغیر	ضریب بتا	خطای معیار	نسب شانس	فاصله اطمینان ۹۵٪
جنسیت دختر	۱/۰۲۵	۰/۲۹۶	۲/۷۹	۱/۵۶ - ۴/۹۷
متأهل بودن	۱/۵۴۵	۰/۶۸۶	۴/۶۹	۱/۲۲ - ۱۷/۹۸
مدیریت زمان	۰/۱۴۸	۰/۰۵۲	۱/۱۶	۱/۰۵ - ۱/۲۹
آمادگی برای امتحان	۰/۱۱۲	۰/۰۵۴	۱/۱۲	۱/۰۱ - ۱/۲۴
نگارش	-۰/۱۰۱	۰/۰۵۲	۰/۹۱	۰/۸۲ - ۱/۰۰

آماره هاسمر لمی شاو برای مدل: ۹/۲۷۸؛ و سطح معنی‌داری آماره: $R^2 = 0.319$ ؛ Nagelkerke مدل: ۰/۲۰۴

نگرش» و «خواندن» بود. جنسیت، سن، تحصیلات پدر و مقطع تحصیلی دانشجویان با نمره کل مهارت‌های مطالعه رابطه معنی‌دار داشتند.

در این مطالعه، میانگین معدل دانشجویان ۱۴/۹۵ بوده، و حدود ۵۱ درصد از دانشجویان عملکرد تحصیلی متوسط و خوب داشتند. در مطالعه جعفری و همکاران (۱۷) میانگین معدل دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه ۱۵/۷۳ و در مطالعه قهرمانی و همکاران (۱۸) میانگین معدل دانشجویان پرستاری ۱۶/۰۲ بود. با توجه به رابطه بین عملکرد دانشجویان در دوران تحصیل با موفقیت شغلی آن‌ها در آینده، و نظر به اهمیت رشته پزشکی از نظر مسئولیت پزشکان در حفظ و ارتقاء سلامت بیماران، شایسته است که این موضوع مورد توجه بیشتر مسئولین آموزش دانشگاه‌ها قرار گیرد.

بحث و نتیجه‌گیری

در این مطالعه وضعیت مهارت‌های مطالعه و عملکرد تحصیلی دانشجویان رشته پزشکی در مقاطع مختلف تحصیلی در دانشگاه علوم پزشکی ارومیه بررسی شد. نتایج نشان داد که در حدود نیمی از دانشجویان عملکرد تحصیلی متوسط و خوب داشتند. از بین عوامل مورد بررسی جنسیت دختر، متأهل بودن، «مدیریت زمان» و «آمادگی برای امتحان» عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی دانشجویان بودند. اکثر دانشجویان مهارت‌های مطالعه‌ای متوسطی داشته و از بین ابعاد مهارت‌ها، دانشجویان مورد بررسی وضعیت بهتری در مهارت‌های «مدیریت زمان»، «سازمان‌دهی اطلاعات» و «تمرکز و حافظه» داشته و بیشترین مشکل آن‌ها در مهارت‌های «تگیزش و

نوریان و همکاران پسران در مدیریت زمان موفق‌تر بودند (۳۳). در مطالعه حاضر نه تنها دانشجویان دختر در مهارت‌های «مدیریت زمان»، «یادداشت‌برداری»، «نگارش» و مهارت کلی مطالعه وضعیت بهتری نسبت به پسران داشتند، بلکه عملکرد تحصیلی آن‌ها نیز بهتر از پسران بود. در نتیجه به نظر می‌رسد جنسیت دانشجو نه تنها با مهارت‌های مطالعه رابطه دارد، بلکه عملکرد تحصیلی دانشجویان به میزان زیادی تحت تأثیر جنسیت آن‌ها قرار دارد.

برخی مطالعات نشان داده‌اند که بین مهارت‌های مطالعه افزایش سنوات تحصیل در دانشگاه (۱۳) و سن دانشجویان رابطه وجود دارد (۱۰، ۱۲، ۱۵، ۲۵)، اما در مطالعات دیگر سن دانشجویان با مهارت‌های تحصیل آن‌ها ارتباط نداشت (۳۳، ۳۴). در مطالعه حاضر مقایسه نمرات مهارت‌های مطالعه دانشجویان پزشکی مقطع علوم پایه و فیزیوپاتولوژی با دانشجویان مقطع بالینی نشان داد که به جز در مهارت «یادداشت‌برداری»، در سایر ابعاد، میانگین نمرات دانشجویان مقطع بالینی به طور معنی‌داری بیشتر بود. همچنین دانشجویان با میانگین سنی ۲۳ سال و بیشتر، نسبت به دانشجویان جوان‌تر وضعیت بهتری در نمره کلی مهارت‌های مطالعه و ابعاد «تمرکز و حافظه»، «آمادگی برای امتحان»، «انگیزش و نگرش» و «خواندن» داشتند. با توجه به این که عموماً افزایش سن دانشجویان با افزایش سنوات تحصیلی آن‌ها همراه هست، نه تنها وجود رابطه معنی‌دار بین سن با مهارت‌های مطالعه غیرمنتظره نیست، بلکه امکان دارد با افزایش سنوات تحصیل و آشنایی بیشتر دانشجویان با محیط دانشگاه و الزامات تحصیل در دانشگاه‌ها، و شاید تجربه روش‌های جدید و مناسب مطالعه، مهارت‌های مطالعه دانشجویان بهبود یابد.

چند مطالعه نشان دادند که بین سطح تحصیلات پدر و مهارت‌های مطالعه دانشجویان رابطه وجود دارد (۱۲، ۱۶). در این مطالعه نیز سطح تحصیلات پدر با مهارت‌های مطالعه دانشجویان رابطه داشت، به طوری که نمره مهارت کلی مطالعه و مهارت‌های «مدیریت زمان»، «یادداشت‌برداری»، «آمادگی برای امتحان»، «سازمان‌دهی اطلاعات»، «خواندن» و «نگارش» دانشجویانی که پدران آن‌ها تحصیلات دانشگاهی داشتند، بیشتر بود. این موضوع می‌تواند نشان‌دهنده توجه بیشتر والدین تحصیلکرده بر فعالیت‌های تحصیلی فرزندان‌شان در مقاطع قبلی و ارائه آموزش‌های مناسب به آن‌ها در خصوص شیوه‌های مناسب مطالعه باشد.

این مطالعه چند محدودیت دارد. یکی از محدودیت‌های مطالعه حاضر می‌تواند مربوط به نحوه جمع‌آوری اطلاعات در مورد مهارت‌های مطالعه، یعنی خودگزارش‌دهی باشد. در این روش تورش مطلوبیت اجتماعی می‌تواند بر پاسخ‌های دانشجویان تأثیر بگذارد، اما وجود نسبت بالایی از دانشجویان که طبق اظهارات خودشان در

در مطالعاتی که ارتباط بین مهارت‌های مطالعه با عملکرد تحصیلی را بررسی کرده‌اند، عموماً همبستگی‌های ضعیف تا متوسطی بین این دو ویژگی گزارش شده است (۱۷، ۲۱-۱۹). در مطالعه حاضر بررسی ارتباط بین ویژگی‌های دانشجویان و ابعاد مهارت‌های مطالعه با عملکرد تحصیلی در تحلیل چند متغیره، نشان داد که جنسیت دختر، متأهل بودن و مهارت مدیریت زمان و آمادگی برای امتحان ارتباط معنی‌داری با عملکرد تحصیلی داشت. در مطالعه رضایی لویه و همکاران (۲۲) از بین ویژگی‌های مورد بررسی، مهارت یادداشت‌برداری، جنسیت دختر، سابقه مشروط شدن، و زندگی با والدین در مقایسه با زندگی در خوابگاه از عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی دانشجویان بود. این نتایج نشان می‌دهد که مهارت‌های مطالعه مناسب تنها یکی از علل مؤثر بر عملکرد تحصیلی است و نقش و اهمیت عوامل دیگر در این زمینه نیز باید در نظر گرفته شود، به ویژه این که برخی از این عوامل هم با مهارت‌های مطالعه و هم با عملکرد تحصیلی ارتباط دارند.

در این مطالعه، مهارت‌های مطالعه دانشجویان در حد متوسط بود، که با نتایج اکثر مطالعات انجام شده در این زمینه در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور مشابه است (۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۶، ۲۳-۲۷). همچنین سطح مهارت حدود ۳۸ تا ۴۳ درصد دانشجویان در ابعاد «مدیریت زمان»، «سازمان‌دهی اطلاعات»، «تمرکز و حافظه» و «یادداشت‌برداری» خوب بوده و بیشترین مشکل آن‌ها در ابعاد «انگیزش و نگرش» و «نگارش» بود، که این نتایج با مطالعه دیدارلو و همکاران (۱۴) که در آن دانشجویان در مدیریت زمان و تمرکز و حافظه وضعیت بهتری داشتند، همخوانی دارد. در مطالعه ابادری و همکاران (۲۳) مهارت‌های یادداشت‌برداری، تمرکز، آمادگی برای امتحان و انگیزش دانشجویان در سطح متوسط بوده و در ابعاد مدیریت زمان و یادآوری مشکل داشتند. در چند مطالعه دیگر هم دانشجویان بیشترین مشکل را در مدیریت زمان داشتند (۱۵، ۲۸-۳۰). این یافته‌ها نشان می‌دهد که دانشجویان همه دانشگاه‌ها به درجاتی مشکلاتی را در مهارت‌های مطالعه دارند، که ضرورت توجه همه‌جانبه به این مقوله و برنامه‌ریزی برای بهبود و ارتقاء مهارت‌های مطالعه دانشجویان را طلب می‌کند.

در برخی از مطالعات جنسیت با مهارت‌های کلی مطالعه رابطه نداشت (۱۵، ۱۶، ۲۷، ۳۲-۳۰)، اما در مطالعه به ادله و همکاران مهارت کلی مطالعه و مهارت‌های آمادگی امتحان، یادداشت‌برداری، حافظه و مدیریت زمان با جنسیت دانشجویان رابطه داشت (۲۴). در مطالعه ترشیزی و همکاران (۱۶) و همچنین زارع زاده و همکاران (۲۷)، دختران در یادداشت‌برداری مهارت بیشتری داشتند. در مطالعه کوشان و همکاران دختران انگیزه بیشتری داشتند، اما مهارت خواندن و توانایی حافظه پسران بیشتر بود (۲۶)، و در مطالعه

برخوردار بودند. اگرچه مهارت‌های مطالعه با عملکرد تحصیلی دانشجویان رابطه دارد، اما نقش عوامل دیگر در این زمینه نباید نادیده گرفته شود. با توجه به اهمیت حرفه پزشکی از نظر حفظ سلامت جامعه و همچنین بهبود عملکرد آتی پزشکان، لازم است برنامه‌ریزی‌های اساسی برای ارتقاء عملکرد تحصیلی دانشجویان انجام شود و در این برنامه‌ریزی‌ها نه تنها بهبود مهارت‌های مطالعه دانشجویان، بلکه سایر عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی آن‌ها در نظر گرفته شود. هم چنین انجام تحقیقات جامع برای تعیین دیگر عواملی که می‌توانند تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر عملکرد تحصیلی دانشجویان داشته باشند، ضروری به نظر می‌رسد.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی ارومیه جهت حمایت مالی و از معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه جهت حمایت از اجرای مطالعه قدردانی می‌شود.

نهایت نمره متوسطی در مهارت‌های مطالعه داشتند، می‌تواند نشان‌دهنده این باشد که وضعیت مهارت‌های مطالعه دانشجویان بهتر از نتایج فعلی نیست و ضرورت برنامه‌ریزی برای این مهم را نشان می‌دهد. همچنین در این مطالعه اطلاعاتی در خصوص تعلل در مطالعه تا زمان امتحانات میان‌ترم یا پایان‌ترم، یا متوسط مدت‌زمان صرف شده برای مطالعه در هر روز یا هر هفته و تعداد دفعات مطالعه دروس، میزان علاقمندی به رشته تحصیلی، عوامل محیط آموزشی و سایر علل مهمی که از دیدگاه دانشجویان می‌توانسته در عملکرد تحصیلی آن‌ها تأثیر بگذارد، جمع‌آوری نشده بود. عدم علاقمندی به رشته تحصیلی، تعلل در مطالعه و عدم تخصیص زمان مناسب برای مطالعه در طول ترم تحصیلی عواملی هستند که می‌تواند سبب شود، حتی دانشجویان با مهارت‌های مطالعه‌ای خوب، عملکرد تحصیلی مناسبی نداشته باشند. به‌طور کلی نتایج این مطالعه نشان داد که در حدود نیمی از دانشجویان رشته پزشکی ارومیه عملکرد تحصیلی متوسط و خوب داشته و همچنین اکثر آن‌ها از مهارت‌های مطالعه‌ای متوسطی

References:

- Ozturk I. The role of education in economic development: A theoretical perspective. SSRN Electron J 2008; Available from: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1137541>.
- Taiwo R, Tunde A. Impact of education on national development. Int J Adv Acad Res 2016;2:1-8.
- Tilak JB. Higher education and development. International Handbook of Educational Research in the Asia-Pacific Region: Springer; 2003. p. 809-26.
- Tian H, Sun Z, Springer-Verlag Gmb H. Academic Achievement Assessment Principles and Methodology 2019.
- Steinmayr R, Meißner A, Weideinger AF, Wirthwein L. Academic achievement: Oxford University Press; 2014.
- Arora N, Singh N. Factors Affecting the Academic Performance of College Students. i-Manager's J Edu Tech 2017;14(1):47.
- Olufemioladebinu T, Adediran AA, Oyediran W. Factors Influencing the Academic Achievement of Students' in Colleges of Education in Southwest, Nigeria. J Edu Hum Dev 2018;7(3):109-15.
- Gettinger M, Seibert JK. Contributions of Study Skills to Academic Competence. School Psych Rev 2002;31(3):350-65.
- Proctor BE, Prevatt FF, Adams KS, Reaser A, Petscher Y. Study skills profiles of normal-achieving and academically-struggling college students. J Coll Stud Dev 2006;47(1):37-51.
- Mirzaei-Alavijeh M, Matin BK, Hosseini SN, Jalilian F. Study habits and associated demographic determinants among students of Kermanshah University of Medical Sciences. Edu Res Med Sci J 2017;6(1):19-24.
- Shackebaei Shackebaei D, Siami S, Firouzabadi H, Eftekhari LM, Rezaei M, Hesari M, et al. Study Skills and their Correlation with Academic Satisfaction and Achievement among Medical and Pharmacy Students in Kermanshah University of Medical Sciences (2013). Edu Res Med Sci J 2015;4(2):46-51.
- Alamdard H, Bakhtar M, SheikhFathollahi M, Rezaeian M. A survey on the study habits in students of Rafsanjan university of medical sciences in 2015. J Rafsanjan Univ Med Sci

- 2017;16(2):155-68.
13. Alimohamadi N, Dehghani M, Almasi S, Ashtarani E, Jonbakhsh F, Paymard A, et al. Relation study between study habit and academic performance of nursing students in Hamadan. *Pajouhan Sci J* 2018;16(3):29-38.
 14. Didarloo A, Khalkhali HR. Assessing study skills among university students: an Iranian survey. *J Educ Eval Health Prof* 2014;11:8.
 15. Hosseini SM, Amery H, Emadzadeh A, Babazadeh S. Dental Students' Educational Achievement in Relation to Their Learning Styles: A Cross-Sectional Study in Iran. *Glob J Health Sci* 2015;7(5):152-8.
 16. Torshizi M, Varasteh S, Poor Rezaei Z, Fasihi R. Study habits in students of Birjand University of Medical Sciences. *Iranian J Med Edu* 2013;12(11):866-76.
 17. Jafari H, Aghaei A, Khatony A. Relationship between study habits and academic achievement in students of medical sciences in Kermanshah-Iran. *Adv Med Edu Prac* 2019;10:637.
 18. Ghahramani Z, Amini K, Roohani M, Aghvamy M. The relationship between preferred learning styles and academic achievement of Zanjan nursing and midwifery students. *J Med Edu Dev* 2014;6(12):51-61.
 19. Mohammadi I, Thaghinejad H, Suhrabi Z, Tavan H. The correlation of learning and study strategies with academic achievement of nursing students. *J Basic Res Med Sci* 2017;4(3):8-13.
 20. Norouzinia R, Seidabadi M, Mohammadi R, Ghadimi M, Aghabarari M. The Relationship between Learning and Study Strategies with Students' Academic Performance. *Edu Res Med Sci J* 2016;5(1):16-23.
 21. Tahamtani T, Kohpayezadeh J, Hosseini M, Arabshahi KS. Correlation of study habits with academic achievement among students attending the national medical science olympiad. *J Adv Med Edu* 2015;1(1):30-7.
 22. Rezaie Looyeh H, Fazelpour S, Fateme S, Reza Masoule S, Chehrzad MM, Kazem Nejad Leili E. The Relationship between the Study habits and the Academic performance of Medical Sciences Students. *J Holistic Nurs Midwifery* 2017;27(2):65-73.
 23. Abazari Z, Rigi T. Study habits and skills of students in Zahedan University of Medical Sciences, Iran. 2013;9(6):848-61. (Persian)
 24. Badeleh M. Study skills in Golestan University of Medical Sciences: A neglected need. *Health System Research* 2012;8(4):643-9.
 25. Fereidouni Moghadam M, Cheraghian B. Study Habits and Their Relationship with Academic Performance among Students of Abadan School of Nursing. *Strid Dev Med Edu* 2009;6(1):21-8. (Persian)
 26. Koushan M, Heydari A. Study habits in students of Sabzevar School of medical sciences. *J Sabzevar Univ Med Sci* 2007;13(4):185-9.
 27. Zarezadeh Y, Rasolabadi M. Students' study skills and habits and some related factors in Kurdistan University of Medical Sciences. *J Med Edu Dev* 2015;8(17):29-37.
 28. Derossis AM, Da Rosa D, Schwartz A, Hauge LS, Bordage G. Study habits of surgery residents and performance on American Board of Surgery In-Training examinations. *Am J Surg* 2004;188(3):230-6.
 29. Nneji LM. Study habits of Nigerian university students. *Nigeria: Nigerian Edu Res Dev Council* 2002:490-6.
 30. Shirazian S, Mansourian A, Vatanpour M, Tirgar F. The relationship between study skill and academic achievement in dental students of Tehran University of Medical Sciences. 46. *J Dental Med* 2015;28(3):239-46. (Persian)
 31. Ezeala CC, Siyanga N. Analysis of the study skills of undergraduate pharmacy students of the

- University of Zambia School of Medicine. *J Educ Eval Health Prof* 2015;12:46.
32. Shahidi F, Dowlatkah HR, Avand A, Musavi SR, Mohammadi E. A study on the quality of study skills of newly-admitted students of Fasa University of Medical Sciences. *J Adv Med Edu Prof* 2014;2(1):45-50.
33. Nourian A, Mohammadi FS, Nasab SM, Nourian A. Study Skills and Habits of the Students in Tehran Islamic Azad University of Medical Sciences in the Academic Year 2008-2009. *Strid Dev Med Edu* 2010;7(2):104-11. (Persian)
34. Madmoli Y, Aslani A, Ahmadi Y, Mousavi M, Mashalchi H, Niksefat M, et al. Study habits and related factors in students of Nursing and Midwifery College of Dezful University of Medical Sciences in 2015. *Iranian J Nurs Res* 2017;12(5):27-34.

STUDY SKILLS AND ACADEMIC PERFORMANCE OF MEDICAL STUDENTS OF URMIA UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES

Hassan Saberi¹, Ali Heidari², Marziye Mohammadpour³, Hamid Reza Khalkhali⁴, Sima Masudi^{5*}

Received: 27 November, 2022; Accepted: 10 June, 2023

Abstract

Background & Aims: Study skills are among the factors affecting students' academic performance, and it is related to their success in future career. This study aimed to investigate the study skills and academic performance of medical students of Urmia University of Medical Sciences and factors affecting them.

Materials & Methods: In this cross-sectional study, 267 medical students participated who were selected by random cluster sampling. Data were collected using the study skills questionnaire. Based on their average grade point, students were classified into two groups of "good and average" and "poor" academic performances. The mean and standard deviation of study skill scores, also the proportion of the students with good, average, and poor study skills were estimated. The factors affecting students' study skills and academic performance were determined using logistic regression analysis.

Results: In this study, 51% of students had good and average academic performance, and overall study skill score was moderate for 71.5% of students. The highest mean scores were obtained in the dimensions of "information organizing", "time management" and "concentration and memory". The lowest scores were obtained in the dimensions of "motivation and attitude" and "writing". Study skills were related to gender, father's education, grade and age. Academic performance was related to girl gender (OR=2.79, 95%CI: 1.56-4.97), being married (OR=4.69, 95%CI: 1.22-17.98), time management (OR=1.16, 95%CI: 1.05-1.24), and readiness to exam (OR=1.12, 95%CI: 1.01-1.24).

Conclusion: Academic performance and study skills of medical students are moderate. Improving study skills and identifying other factors affecting academic performance should be considered by university officials.

Keywords: Academic Performance, Medical Students, Study Skills, Urmia

Address: Km 11 Nazlo road, Urmia University of Medical Sciences campus, School of Medicine, Urmia, Iran

Tel: +984432752372

Email: masudi.s@umsu.ac.ir

SOURCE: STUD MED SCI 2023; 34(2): 79 ISSN: 2717-008X

This is an open-access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution-noncommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, as long as the original work is properly cited.

¹Assistant Professor, Faculty of Medicine, Urmia University of Medical Sciences, Urmia, Iran

²PhD in Educational Management, Assistant Professor, Faculty of Medicine, Urmia University of Medical Sciences, Urmia, Iran

³MS.C in Biostatistics, Urmia University of Medical Sciences, Urmia, Iran

⁴Professor, Patient Safety Research center, Clinical Research Institute, School of Medicine, Urmia University of Medical sciences, Urmia, Iran

⁵Assistant Professor, Nephrology and Kidney Transplant Center, Clinical Research Institute, School of Medicine, Urmia University of Medical sciences, Urmia, Iran (Corresponding Author)